

SANAYİDE TEHLİKE ÇANLARI!

İstanbul Sanayi Odası tarafından hazırlanan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2019" araştırmasına göre TÜPRAŞ 87 milyar 949 milyon liralık satış rakamıyla ilk sırada yer aldı. 500 Büyük, 2018'de 878 milyar lira olan üretimden satışlarını 2019'da yüzde 16.4 oranında artırarak 1 trilyon liranın üzerine çıkardı. 2019'daki artış, 2017'deki yüzde 33.2 ve 2018'deki yüzde 34.5'lik oranlar ile kıyaslandığında, son üç yılın en düşük artışı olarak dikkat çekti.

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2019

2019 Yılı'nın En Büyük 50 Sanayi Kuruluşu

2019 Sıra No	2018 Sıra No	Kuruluş	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	1	TÜPRAŞ	87.949.306.283
2	2	Ford Otomotiv	37.070.563.066
3	3	Toyota Otomotiv	25.850.659.907
4	4	Oyak-Renault	24.635.365.339
5	-	Star Rafineri	20.831.490.442
6	6	Arçelik	18.618.318.252
7	5	TOFAŞ	17.214.311.459
8	7	İskenderun Demir ve Çelik	16.391.885.570
9	-	-	-
10	8	Ereğli Demir ve Çelik	14.146.073.159
11	15	Aselsan Elektronik	12.591.587.725
12	10	Hyundai Assan Otomotiv	10.903.560.018
13	11	Çolakoğlu Metalurji	10.338.694.378
14	12	Mercedes-Benz Türk	9.943.691.164
15	-	-	-
16	9	İçdaş Çelik	9.803.127.248
17	13	PETKİM Petrokimya	9.233.405.399
18	22	TUSAŞ	8.677.894.242
19	33	EÜAŞ Elektrik	8.515.825.488
20	17	BSH Ev Aletleri .İstanbul	8.359.211.422
21	14	Vestel Elektronik	7.834.471.752
22	18	Aygaz	7.096.871.977
23	21	Vestel Beyaz Eşya	6.973.646.070
24	20	Tosçelik Profil	6.821.596.719
25	25	Unilever	6.450.827.343
26	23	KARDEMİR	5.947.670.908
27	19	Borçelik	5.833.302.956
28	24	Er-Bakır	5.590.822.991
29	26	Sarkuysan	5.280.678.279
30	45	Yıldız Entegre	5.240.529.005
31	28	Bosch San.	5.235.877.230
32	29	Eren Enerji	5.142.855.672
33	37	Eti Gıda	5.064.201.391
34	39	Enerjisa Enerji	4.788.222.730
35	32	Assan Alüminyum	4.735.845.003
36	27	Eti Maden İşletmeleri	4.599.424.093
37	42	Türkiye Petrolleri	4.440.145.122
38	-	Eti Bakır	4.403.956.126
39	47	Hayat Kimya	4.218.086.172
40	31	Milangaz LPG	4.183.924.272
41	30	Kroman Çelik	4.011.288.457
42	35	Yücel Boru ve Profil	3.965.914.426
43	65	Nadir Metal Rafineri	3.883.238.111
44	46	Kastamonu Entegre	3.828.375.148
45	50	Coca-Cola	3.790.697.383
46	41	AKSA Akrilik	3.722.101.899
47	34	Baştuğ Metalurji	3.707.832.143
48	53	Türkiye Kömür İşletmeleri	3.651.639.428
49	44	Konya Şeker	3.544.617.111
50	40	Philsa Philip	3.426.968.235

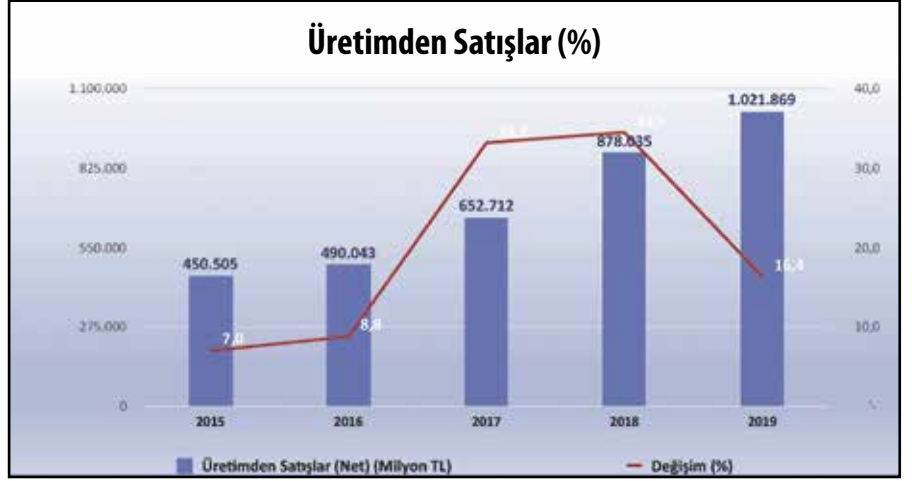
istanbul Sanayi Odası'nın (İSO) 1968 yılından bu yana aralıksız gerçekleştirdiği ve sektör için en değerli verileri oluşturan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2019 yılı sonuçları açıklandı.

"Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasına göre 2019 yılında sanayinin zirvesinde 87 milyar 949 milyon lira üretimden satışları ile yine TÜPRAŞ yer aldı. Listede Ford Otomotiv 37 milyar 71 milyon lira üretimden satışlarıyla ikinciliğini, Toyota Otomotiv de 25 milyar 851 milyon lira üretimden satışlarıyla üçüncülüğünü korudu. Sıralamada Oyak Renault da 24 milyar 635 milyon lira üretimden satışlarıyla dördüncü oldu. Böylece ilk dört şirket 2019 yılında bir önceki senenin sıralamasına göre değişmedi. İSO 500 araştırmasına bu yıl ilk kez katılan Star Rafineri de 20 milyar 831 milyon liralık üretimden satışları ile listeye beşinci sıradan girdi.

Üretimden satışlar 1 trilyon lirayı geçti

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2018 yılında 878 milyar lira olan üretimden satışlarını 2019 yılında yüzde 16,4 oranında artırarak 1 trilyon liranın üzerine çıkardı. 2019 yılındaki artış, 2017'deki yüzde 33,2 ve 2018'deki yüzde 34,5'lik oranlar ile kıyaslandığında, son üç yılın en düşük artışı olarak dikkat çekti.

İSO 500'ün ihracatı da yüzde 2,4 artışla 73,5 milyar dolar oldu. Listede 30 yıl önce

İSO 500'ün Türkiye sanayi ihracatı içindeki payı yüzde 42 oldu.

ihracat yapan firma sayısı 409 iken, son yıllarda bu rakam 450'ler bandını aştı ve 2019 yılında 463'e çıktı. İSO 500'ün Türkiye sanayi ihracatı içindeki payı yüzde 42 oldu.

Araştırma sonuçlarını açıklayan İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, 500 büyük sanayi kuruluşunun 2019 yılında devrolan finansal kırılganlıkların yarattığı zorluklara karşı verdiği çetin mücadele ile büyüme patikasına geri dönüş çabasının sancılarını bir arada yaşadığını söyledi.

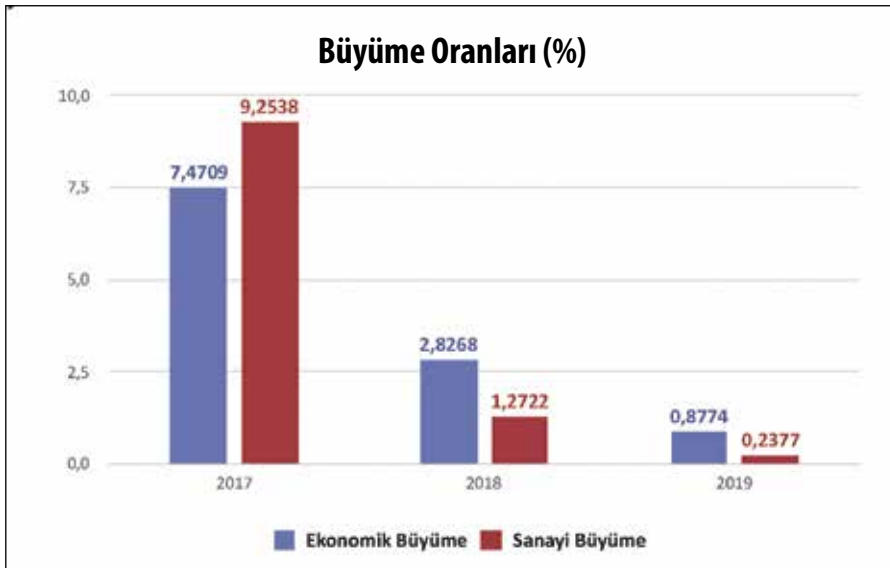
Büyüme performansında ciddi yavaşlama var

İSO 500'ün büyüme performansındaki yavaşlamasında; dengeleme politikaları sonucu iç talep ve satışların yavaşlaması, enflasyondaki gerileme, dünya ticaretindeki daralma, emtia fiyatlarındaki düşüş eğilimi gibi faktörleri sıralayan Bahçivan, diğer yandan gelecek adına umut veren iki olumlu gelişmeye dikkat çekti:

"Son üç yıldan beri istikrarlı bir şekilde gerek orta-yüksek gerekse yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin yaratılan katma değer içindeki payı artış gösteriyor. 2019 yılında ilk kez orta-yüksek ve yüksek teknolojinin yaratılan katma değerdeki payı yüzde 30'u geçerek yüzde 30,4 oldu. Bu artışın özellikle son yıllarda büyük bir atılım gösteren savunma ve havacılık sanayi sektörlerinden kaynaklandığı düşünülüyor. Yine sanayimizin teknoloji yoğunluklu katma değer üretiminin önünü açacak Ar-Ge harcamaları 2019 yılında 9,7 milyar TL oldu. Bu, bir önceki yıla göre yüzde 152 artışı ifade ediyor. Aynı dönemde Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranının da yaklaşık binde 5'ten yüzde 1'e yükseldi."

"Başarılar, yine finansman maliyetlerinin gölgesinde kaldı"

İSO 500 Büyük araştırmasında üzerinde düşünülmesi gereken veriler olduğunu da kaydeden Bahçivan "2019 yılında yaşanan tüm olumsuzluklara karşın sanayi kuruluşlarımızın esas faaliyetlerinden elde ettikleri başarıları, yine finansman maliyetlerinin gölgesinde kaldı. 500 Büyük'ün finansman giderleri yüzde 33,4 düşüşle 63,8 milyar

2019 yılı üretimden satış rakamları son üç yılın en düşük artışı olarak dikkat çekti.

TL'ye inerken, finansman giderlerinin faaliyet kârı içindeki payı yüzde 88.9'dan yüzde 69.3'e geriledi. Yine kaynak yapısındaki toplam borçların payındaki son beş yıldır dikkat çeken bozulma, 2019'da da devam etti. Toplam borçların payı 1.4 puan daha artarak yüzde 68.4'e yükselirken, öz kaynakların payı ise yüzde 31.6'ya geriledi. İSO 500'ün kaynak yapısındaki çarpıklığın en yüksek seviyelere ulaştığını hatırlatmakta ve bu oranların dünya ortalamalarının üstünde olduğunu vurgulamakta yarar var. Bu borç ve finansal yük altında sanayicinin bugün en büyük avantajı; faizlerin düşük seviyede seyretmesidir. İSO 500'ün temel göstergeleri de göstermektedir ki sanayici kazandıklarıyla borç kapatamıyor. Borçla yaşamak zorunda. Bu borcu çevirebilmek adına düşük faizlere ihtiyaç duyuyor. Bu nedenle yüksek faizle mücadeleyi hiç hafife almamalıyız" diye konuştu.

Sanayinin özellikle 3. çeyrekteki yüzde 6 civarındaki güçlü büyüme ile ekonominin pozitif büyüme patikasında kalmasında önemli rol oynadığını da vurgulayan Bahçivan "Sanayimizdeki büyüme, bu önemli katkısıyla zor süreçlerin teminatı ve sigortası olduğunu bir kez daha ispatladı. Türkiye sanayisi, insanları içeriye kapatan, petrolden, sanayi ve tüketime kadar birçok

Temel Göstergeler									
	2017		2018		2019		Değişim (%)		
	Tutar (Milyon TL)	Pay (%)	Tutar (Milyon TL)	Pay (%)	Tutar (Milyon TL)	Pay (%)	2017/2016	2018/2017	2019/2018
Üretimden Satışlar (Net)	652.712	-	878.035	-	1.021.869	89,3	33,2	34,5	16,4
Faaliyet Karı (Zararı)	70.612	9,6	107.822	10,9	92.113	8,1	34,8	52,7	-14,6
Finansman Giderleri	35.175	4,8	95.823	9,7	63.831	5,6	21,3	172,4	-33,4
Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar (EBITDA)	94.732	12,9	140.228	14,2	128.868	11,3	24,4	48,0	-8,1
Dönem Karı (Zararı) (v.ö.)	53.085	7,2	63.528	6,4	61.614	5,4	40,7	19,7	-3,0

alandaki talebi bıçak gibi kesen pandemiye rağmen toplumsal sorumluluğunu yerine getiriyor ve üretimin ne kadar önemli ve hayati olduğunu bu dönem bir kere daha ortaya koyuyor" dedi.

Faaliyet kârı 2.8 puan geriledi

Araştırmaya göre sıralamanın ilk 50'sini oluşturan kuruluşların toplam üretimden satışlar içinden aldığı pay yüzde 50'ler mertebesini korudu. Temel göstergelere göre 2019 yılında İSO 500'ün faaliyet kârı oranı 2.8 puan gerileyerek yüzde 10.9'dan yüzde 8.1'e indi. Toplam faaliyet kârı büyüklüğü ise 2018 yılında 108 milyar TL iken, 2019'da yüzde 14.6 azalarak 92 milyar TL'ye düştü. Geçen yıl iç talebin daralması ve dış talep koşullarının zorlaşması nedeniyle sanayi kuruluşları, maliyet artışlarını satış fiyatlarına yeterince yansıtamadı, fiyatlarda indirimde gitti. Bu nedenle faaliyet karında da önemli bir gerileme ortaya çıktı. Ölçülmeye başlandığı 2013 yılından itibaren sürekli artış gösteren

FAVÖK (Faiz, Amortisman ve Vergi Öncesi Kâr) büyüklüğü, ilk kez yüzde 8.1 düşüşle 140 milyar TL'den 129 milyar TL'ye düştü.

Finansman giderleri yüzde 33.4 düştü

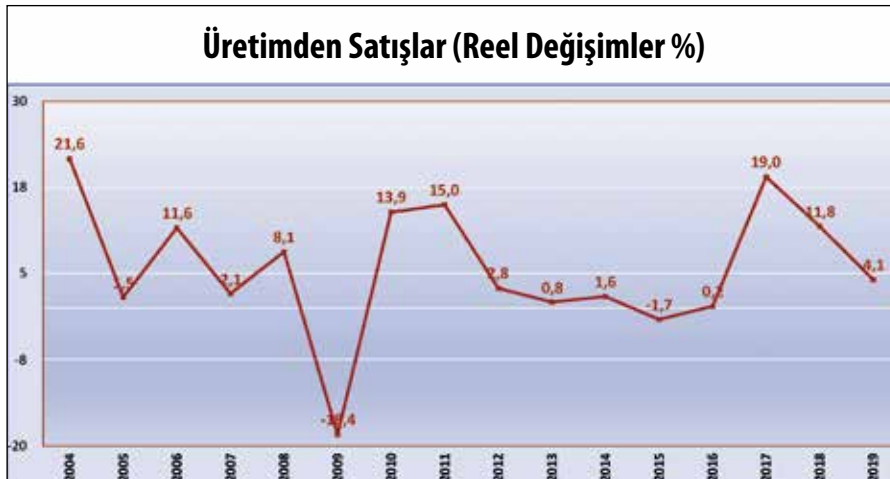
İSO 500'ün diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârları 154 milyar TL iken, gider ve zararları 117 milyar TL oldu. Böylece 37 milyar TL'lik üretim faaliyeti dışı net gelir elde edildi. Finansman giderleri yüzde 33.4 düşüşle 96 milyar liradan 64 milyar liraya inerken, finansman giderlerinin faaliyet kârı içindeki payı da yüzde 88.9'dan yüzde 69.3'e geriledi. Sanayi kuruluşları 2018 yılında elde ettikleri kârın neredeyse tamamını finansman giderlerine ayırmışken, 2019 yılında finansman giderlerinin faaliyet kârı üzerindeki baskısı daha azaldı.

Borçların payı yüzde 68.4'e çıktı

Borçlanma ile öz kaynakların dağılımını yansıtan kaynak yapısında, İSO 500'de 2015 yılıyla birlikte ilk kez yüzde 60'ların üstüne çıkan toplam borçların payı, takip eden yıllarda da artış eğilimini sürdürmüştü. 2019'da da bir önceki seneye göre 1.4 puan daha artarak yüzde 68.4'e çıktı.

Mali borçlar ise yüzde 23.7 artış göstererek 329 milyar liradan 406 milyar liraya yükseldi. Mali borçlardaki artış hızı, geçen yıla göre yavaşlasa da reel olarak büyüme eğilimini sürdürdü. Ancak mali borçlardaki sevindirici gelişme, vade yapısındaki iyileşme oldu. 2017'de yüzde 41.9, 2018'de yüzde 45.3 olan kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlar içindeki payı 2019'da yüzde 41.4'e indi. Uzun vadeli mali borçların payı da yüzde 58.6'ya çıktı. Bu durum geçen yıl gerçekleştirilen borç yapılandır-

Üretimden Satışlar (Reel Değişimler %)

malari ile birçok kısa vadeli mali borcun uzun vadeli hale getirildiğini gösterdi.

Devreden KDV yükü yüzde 1.9 arttı

İSO 500'ün devreden KDV yükü, uzun yıllardır sürdürdüğü yüksek oranlı artışların ardından bu yıl sınırlı bir artış gösterdi. Devreden KDV yükü, bir önceki yıla göre yüzde 1.9 oranında artışla 10.8 milyar TL oldu.

Duran varlıkların toplam aktifler içindeki payı 2015 yılında yüzde 46.3'e yükseldikten sonra gerilemeye başlamış ve 2018 yılında yüzde 38.8'e kadar inmişti. Duran varlıkların payı 2019 yılında ise küçük bir oranda artarak yüzde 39.1'e yükseldi.

İSO 500'de kâr eden kuruluş sayısı 381'den 411'e yükseldi. Faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr elde eden kuruluş sayısı 2019 yılında beş adet azalarak 483 olarak gerçekleşti.

Teknoloji yoğunluklarına göre yaratılan katma değer dağılımında, 2019 yılında yaratılan katma değer itibarıyla en yüksek payı yüzde 40 ile düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler aldı. Orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı ise 2019 yılında 5.4 puan azalarak yüzde 29.6 oldu. Orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı 2018 yılında yüzde 22.2 iken 2019'da yüzde

İSO 500'ün ihracatı yüzde 2.4 artışla 73.5 milyar dolar oldu.

23.5'e yükseldi. Yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı ise 2018 yılında yüzde 5.3 iken 2019'da yüzde 6.9 oldu.

Ar-Ge harcaması yapan kuruluş sayısı azaldı

İSO 500'de Ar-Ge harcaması yapan kuruluş sayısı, 2018'de 276 ile bu verinin ölçülmeye başlandığı 2013 yılından bu yana en yüksek seviyeye ulaşmıştı. 2019'da

ise bu sayı 14 azalarak 262'ye geriledi. Ar-Ge harcamaları ise önemli bir artış yaşadı. 2019 yılında İSO 500'ün Ar-Ge harcamaları yüzde 150'yi aşan bir oranla artarak 3.8 milyar liradan 9.7 milyar liraya çıktı.

Halka açık kuruluş sayısı 66 oldu

İSO 500'ün geçen yıl istihdamı yaklaşık yüzde 1 arttı. Ödenen maaş ve ücretlerdeki artış da yüzde 20.5 olarak gerçekleşti. Bu da İSO 500'ün istihdama katkı yapmaya devam ettiğini gösterdi. İSO 500'de yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı, 2019'da bir önceki yıla göre değişmeyerek 117 olarak gerçekleşti. Halka açık kuruluş sayısı 2017'de 69, 2018'de 67 iken, 2019'da 66 oldu.

Finansman Giderleri / Faaliyet Karı (%)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Finansman Giderleri (Milyon TL)	8.624	19.185	15.989	27.994	29.006	35.175	95.823	63.831
Faaliyet Karı (Zararı) (Milyon TL)	25.312	36.435	30.457	44.144	52.376	70.612	107.822	92.113
Finansman Giderleri / Faaliyet Karı (%)	34,1	52,7	52,5	63,4	55,4	49,8	88,9	69,3

OTOMOTİV SEKTÖRÜNDE ÇÖZÜM ORTAĞINIZ

Geniş tedarik zincirimiz ile avantajlı satın alımlarınızı gerçekleştirelim.

Satın alma faaliyetlerinizi, proje yönetim süreçlerinizi tecrübeli kadromuz ile sizin yerinize biz yönetelim.